

חושבים בגרות

הבנת טקסטים |
מסוגים שונים בתנ"ך

תנ"ך

מכון ברנקו וייס לטיפוח החשיבה

חושבים בגרות

מערכי למידה עצמית

להצלחה בבחינות הבגרות

הבנת טקסטים מסוגים שונים
בתנ"ך

מהדורה ניסיונית
תשס"ב

מכון ברנקו וייס לטיפוח החשיבה

חושבים בגרות
מערכי למידה עצמית להצלחה בבחינות הבגרות
הבנת טקסטים מסוגים שונים בתנ"ך

פיתוח והנחיה פדגוגית :	אביב קינן
כתיבה :	סתיו שדות
ייעוץ :	חני קרן, שירלי רמון
עיצוב ועימוד :	רוני אידלשטיין, אסנת ברמן
עיצוב העטיפה :	שמעון שניידר
ריכוז והפקה :	ענת פלג

אין להעתיק, לשכפל, להקליט, לתרגם, לאחסן במאגר מידע או להפיץ ספר זה או קטעים ממנו בשום צורה ובשום אמצעי, אלקטרוני, אופטי, או מכני (לרבות צילום והקלטה) ללא אישור בכתב מהמוציא לאור.

© 2001
כל הזכויות שמורות
למכון ברנקו וייס לטיפוח החשיבה
ת.ד. 648, ירושלים 91006

© 2001
The Branco Weiss Institute for the Development of Thinking
P.O.Box 648, Jerusalem 91006

לוחות והדפסה : דפוס אחווה
נדפס בישראל

תוכנית בגרות 2001

בגרות 2001 היא תוכנית ייחודית ששמה לה למטרה להעלות את שיעור התלמידים המצליחים בבחינות הבגרות ולשפר את יכולות החשיבה, הלמידה והמנהיגות שלהם, בהסתמך על תורות חינוכיות מתקדמות.

התכנית מתבססת על הנחיה קוגניטיבית של התלמידים בקבוצות קטנות של חמישה תלמידים, תוך שילוב הדוק בין הלימודים הפורמליים בכיתה לבין פעילויות הנחיה גמישות המותאמות לצרכים הייחודיים של כל תלמיד ותלמידה.

התכנית מיישמת גישה מכוונת, פרטנית, על בסיס תכניות אישיות, במטרה לבנות בקרב משתתפי התהליך – תלמידים, מורים ומנהלים – את כישורי המנהיגות הנדרשים על מנת להוביל את התלמידים להצלחה בבחינות הבגרות, תוך פיתוח היכולות, הידע והערכים הראויים.

התפישה החינוכית של הפרוייקט מושתתת של שלושה ממדים עיקריים:

1. הוראה פרטנית בקבוצה קטנה

הוראה המיישמת תפישה פדגוגית מתקדמת, המאפשרת למורה ולתלמיד לזהות יחד את צרכי הלמידה ואת סגנון הלמידה של התלמיד, ולתת להם מענה מתאים במסגרת תוכנית למידה אישית. בשונה מאופן הלימוד בכיתה, הקבוצה הקטנה יוצרת הזדמנות לימודית אינטימית ותומכת.

2. טיפוח מיומנויות למידה וחשיבה כלליות

יחד עם לימוד החומר לבגרות, שמה התכנית דגש על פיתוח יכולות למידה וחשיבה כלליות, אשר תסייענה לתלמיד להתמודד טוב יותר עם בחינות הבגרות ועם רכישת ידע חדש בהמשך דרכו.

3. טיפוח המנהיגות העצמית של התלמיד

טיפוח התלמיד כאדם המקבל אחריות למעשיו, למטרות שהוא מציב לעצמו ולדרך שבה הוא מנהל את חייו.

חושבים בגרות

סדרת החוברות "חושבים בגרות" נכתבה ברוח מטרות תוכנית בגרות 2001. החוברות מיועדות בראש ובראשונה לתלמידי התוכנית ועוסקות במיומנויות ובדרכי למידה המסייעות להבנת התכנים ולהצלחה בבחינות הבגרות. כל חוברת מתמקדת בתחום תוכן (מקצוע) אחד ובכלי מרכזי אחד – המתאים ללמידת תחום זה.

- כלי הלמידה שאנו מציגים בסדרת חוברות זו מסייעים לתלמיד במספר מישורים:
- בארגון הידע הנרכש ובחיבורו לידע קודם.
 - בהבנת התכנים.
 - בזכירת החומר לבחינה (ומעבר לבחינה).
 - בעיצוב דפוסי למידה וחשיבה, שישמשו אותו בעתיד ללמידה של תכנים חדשים.
- החוברות בסדרה "חושבים בגרות" מכוונות ללמידה תכליתית. הן משלבות הסברים תמציתיים עם הזדמנויות רבות לתרגול הנלמד, ומפנות את תשומת לבו של התלמיד לשלבי החשיבה והלמידה שהוא מפעיל. למטרה זו נעשה שימוש בחוברת בסמלים הבאים:

פירוק תהליך הלמידה לשלבים (לכל מקצוע השלבים הייחודיים לו) מאפשר לתלמיד להבין בהדרגה ובצורה מעמיקה את החומר הנלמד כולו. באמצעות ביצוע פעולות בסיסיות ופשוטות (אך הכרחיות) מבסס התלמיד את הבנתו וכך חווה תחושה של הצלחה. תחושת ההצלחה מחזקת אותו ומאפשרת לו, בשלבים הבאים, לבצע פעולות מורכבות יותר, הדורשות הבנה, ניתוח וביקורת של החומר הנלמד. בדרך זו, התלמיד לומד להיות אחראי ומודע לדרך הלמידה שלו ומפתח את היסודות למנהיגות עצמית בתחומי חיים נוספים.

בברכת למידה פורייה,

צוות בגרות 2001

תוכן העניינים

7	סוגים שונים של טקסטים בתנ"ך
8	קריאה בטקסטים סיפוריים
19	קריאה בטקסטים מספרי נביאים
30	קריאה בטקסטים מספרי חוקים
41	לסיום

סוגים שונים של טקסטים בתנ"ך

לכולנו קשה לקרוא את התנ"ך. הוא כתוב בעברית עתיקה, ולא תמיד קל לנו להבין אותה. למרות זאת, אם קוראים את פרקי התנ"ך בדרך הנכונה, אפשר להבין, ואפילו בצורה טובה. אנו מציעים לכם שיטה לקריאת פרקים בתנ"ך, אשר בעזרתה תוכלו לקרוא פרק בתנ"ך ולהבין אותו בכוחות עצמכם.

בשיטה יש שלושה שלבים:

א. הכנות

ב. הבנת תוכן הפרק

ג. סיכום

על מנת להקל את הבנת תוכן הפרק, נחלק את פרקי התנ"ך הנלמדים בבית הספר (2 יחידות לימוד) ל-3 קבוצות של טקסטים:

3	2	1
טקסטים מספרי חוקים	טקסטים מספרי נביאים	טקסטים סיפוריים
שמות	ישעיהו	בראשית
ויקרא	ירמיהו	מלכים א' + ב'
דברים	יחזקאל	עזרא ונחמיה
	חגי	איוב
	זכריה	דברי הימים
הסבר בעמוד 30	הסבר בעמוד 19	הסבר בעמוד 8

בחרו פרק מהתנ"ך

(כדאי לבחור בפרק שאתם רוצים ללמוד, או שלמדתם כבר אבל אתם מרגישים שעדיין אינכם מבינים אותו היטב).

כעת, עברו לעמוד המתאים בחוברת זו לפי הסוג אליו הוא שייך:

- אם בחרתם בפרק סיפורי, עברו לעמוד 8.
- אם בחרתם בפרק מספרי הנביאים, עברו לעמוד 19.
- אם בחרתם בפרק מספרי החוקים, עברו לעמוד 30.

קריאה בטקסטים סיפוריים

(בראשית, מלכים א' + ב', עזרא ונחמיה, איוב, דברי הימים)

הטקסטים בקבוצה זו נקראים טקסטים סיפוריים, מכיוון שהמבנה שלהם הוא של סיפור. כשאנו קוראים פרק מספר בראשית, למשל, אנו בעצם קוראים סיפור (או חלק מסיפור). במהלך הקריאה, לאחר שנפרש את המילים שאינן ברורות לנו, עלינו לשים לב בעיקר לדמויות בסיפור ולפעולות שהן עושות.

אך לפני הכול, עלינו לחלק את הפרק לקטעים, על מנת להקל על תהליך הקריאה שלנו. בכל קטע יהיו בערך 5 פסוקים.

לדוגמה, אם בחרתם ללמוד את מלכים א', פרק י"ז, כדאי לחלק אותו לקטעים אלה:

1. פסוקים א'-ה'	4. פסוקים י"ג-ט"ז
2. פסוקים ו'-ח'	5. פסוקים י"ז-כ"א
3. פסוקים ט'-י"ב	6. פסוקים כ"ב - כ"ד

תרגיל

חלוקת הפרק לקטעים

רשמו את שם הפרק שבחרתם: ספר _____ פרק _____.
כעת חלקו את הפרק לקטעים. בכל קטע יהיו בערך 5 פסוקים.

רשמו כאן את הקטעים בפרק שאתם בחרתם:

1. _____	5. _____
2. _____	6. _____
3. _____	7. _____
4. _____	8. _____

כעת נלמד כל קטע בנפרד, לפי שלבי הקריאה המוצגים בדף הבא.

למדו את הקטע הראשון לפי השלבים הבאים (תוכלו להיעזר בדוגמה שנמצאת בעמוד 17).

הפרק: _____ הספר: _____

קטע קריאה מס' 1: פסוקים: _____

1. קריאה: קראו את הקטע (רצוי פעמיים), וכתבו רק את המילים או את הביטויים שאינכם מבינים:

2. פירוש מילים: נסו למצוא פירושים למילים שאינכם מבינים (בעזרת מילון, תנ"ך, קאסוטו, ספר לימוד או מורה):

מילים לא מובנות	פירוש או הסבר

גם אם לא נמצאו פירושים לכל המילים, עברו לשלב הבא:

3. דמויות: כתבו מי הן הדמויות המופיעות בקטע זה, ואילו פעלים נקשרים אליהן:

הדמויות	הפעלים

4. סיכום קצר: נסו לספר את מה שקראתם במילים שלכם. (אל תעתיקו את המשפטים מהתנ"ך, אלא ספרו את הסיפור באופן כללי מאוד). עברו לעמוד 15 וכתבו שם את הסיכום.

קטע קריאה מס' 2: פסוקים:

1. קריאה: קראו את הקטע (רצוי פעמיים), וכתבו רק את המילים או את הביטויים שאינכם מבינים:

2. פירוש מילים: נסו למצוא פירושים למילים שאינכם מבינים (בעזרת מילון, תנ"ך, קאסוטו, ספר לימוד או מורה):

מילים לא מובנות	פירוש או הסבר

גם אם לא נמצאו פירושים לכל המילים, עברו לשלב הבא:

3. דמויות: כתבו מי הן הדמויות המופיעות בקטע זה, ואילו פעלים נקשרים אליהן:

הדמויות	הפעלים

4. סיכום קצר: נסו לספר את מה שקראתם במילים שלכם. (אל תעתיקו את המשפטים מהתנ"ך, אלא ספרו את הסיפור באופן כללי מאוד). עברו לעמוד 15 וכתבו שם את הסיכום.

קטע קריאה מס' 3: פסוקים:

1. **קריאה:** קראו את הקטע (רצוי פעמיים), וכתבו רק את המילים או את הביטויים שאינכם מבינים:

2. **פירוש מילים:** נסו למצוא פירושים למילים שאינכם מבינים (בעזרת מילון, תנ"ך, קאסוטו, ספר לימוד או מורה):

מילים לא מובנות	פירוש או הסבר

גם אם לא נמצאו פירושים לכל המילים, עברו לשלב הבא:

3. **דמויות:** כתבו מי הן הדמויות המופיעות בקטע זה, ואילו פעלים נקשרים אליהן:

הדמויות	הפעלים

4. **סיכום קצר:** נסו לספר את מה שקראת במילים שלכם. (אל תעתיקו את המשפטים מהתנ"ך, אלא ספרו את הסיפור באופן כללי מאוד). עברו לעמוד 15 וכתבו שם את הסיכום.

קטע קריאה מס' 4: פסוקים:

1. **קריאה:** קראו את הקטע (רצוי פעמיים), וכתבו רק את המילים או את הביטויים שאינכם מבינים:

2. **פירוש מילים:** נסו למצוא פירושים למילים שאינכם מבינים (בעזרת מילון, תנ"ך, קאסוטו, ספר לימוד או מורה):

מילים לא מובנות	פירוש או הסבר

גם אם לא נמצאו פירושים לכל המילים, עברו לשלב הבא:

3. **דמויות:** כתבו מי הן הדמויות המופיעות בקטע זה, ואילו פעלים נקשרים אליהן:

הדמויות	הפעלים

4. **סיכום קצר:** נסו לספר את מה שקראתם במילים שלכם. (אל תעתיקו את המשפטים מהתנ"ך, אלא ספרו את הסיפור באופן כללי מאוד). עברו לעמוד 15 וכתבו שם את הסיכום.

קטע קריאה מס' 5: פסוקים:

1. **קריאה:** קראו את הקטע (רצוי פעמיים), וכתבו רק את המילים או את הביטויים שאינכם מבינים:

2. **פירוש מילים:** נסו למצוא פירושים למילים שאינכם מבינים (בעזרת מילון, תנ"ך, קאסוטו, ספר לימוד או מורה):

מילים לא מובנות	פירוש או הסבר

גם אם לא נמצאו פירושים לכל המילים, עברו לשלב הבא:

3. **דמויות:** כתבו מי הן הדמויות המופיעות בקטע זה, ואילו פעלים נקשרים אליהן:

הדמויות	הפעלים

4. **סיכום קצר:** נסו לספר את מה שקראתם במילים שלכם. (אל תעתיקו את המשפטים מהתנ"ך, אלא ספרו את הסיפור באופן כללי מאוד). עברו לעמוד 16 וכתבו שם את הסיכום.

קטע קריאה מס' 6: פסוקים:

1. **קריאה:** קראו את הקטע (רצוי פעמיים), וכתבו רק את המילים או את הביטויים שאינכם מבינים:

2. **פירוש מילים:** נסו למצוא פירושים למילים שאינכם מבינים (בעזרת מילון, תנ"ך, קאסוטו, ספר לימוד או מורה):

מילים לא מובנות	פירוש או הסבר

גם אם לא נמצאו פירושים לכל המילים, עברו לשלב הבא:

3. **דמויות:** כתבו מי הן הדמויות המופיעות בקטע זה, ואילו פעלים נקשרים אליהן:

הדמויות	הפעלים

4. **סיכום קצר:** נסו לספר את מה שקראתם במילים שלכם (אל תעתיקו את המשפטים מהתנ"ך, אלא ספרו את הסיפור באופן כללי מאוד). עברו לעמוד 16 וכתבו שם את הסיכום.

כתבו בקצרה את סיכום הקטע שלמדתם במקום המתאים.

ספר: _____ פרק: _____

קטע 1

קטע 2

קטע 3

קטע 4

קטע 5

קטע 6

פעולות סיכום:

1. לאחר שסיימתם לכתוב את כל הקטעים, קראו שוב את סיכומי הקטעים (בעמודים 15-16) ברצף.
2. נסו לסכם עכשיו את הפרק כולו ב-4 או 5 משפטים.

3. נסו לתת כותרת לפרק שקראתם, וכתבו אותה בשורה הריקה אשר בראש עמוד 15.

דוגמה

הפרק: מלכים א', י"ז

קטע קריאה: פסוקים א'-ה'

1. קריאה: קראו את הקטע (רצוי פעמיים), וכתבו רק את המילים או את הביטויים שאינכם מבינים:

פסוק א': "אם יהיה השנים האלה טל ומטר" פסוק ג': קדמה, כרית פסוק ה': לכלכלך

2. פירוש מילים: נסו למצוא פירושים למילים שאינכם מבינים (בעזרת מילון, תנ"ך, קאסוטו, ספר לימוד או מורה):

מילים לא מובנות	פירוש או הסבר
אם יהיה השנים האלה טל ומטר	לא יהיה גשם. אליהו אומר לאחאב שתהיה בצורת.
קדמה	
נחל כרית	נחל אכזב = נחל שאין בו מים
לכלכלך	לספק לך מזון: אלוהים אומר לאליהו שהעורבים ידאגו לו למזון במקום שאליו הוא הולך.

גם אם לא נמצאו פירושים לכל המילים, עברו לשלב הבא:

3. דמויות: כתבו מי הן הדמויות המופיעות בקטע זה, ואילו פעלים נקשרים אליהן:

הדמויות	הפעלים
1. אליהו הנביא	ויאמר, עמדתי,
2. אחאב	
3. אלוהים	(אומר): ונסתרת, תשתה, ציויתי, לכלכלך

4. סיכום קצר: אליהו הנביא אומר לאחאב שתהיה בצורת בקרוב. אלוהים אומר לאליהו הנביא ללכת לגור ליד נחל כרית. הוא אומר לו שהעורבים ידאגו לו למזון. אליהו עושה מה שאלוהים אומר לו, והולך לגור ליד נחל אכזב (נחל שאין בו מים).

מפת חשיבה לסיפור תנ"כי

כדי להבין טקסט סיפורי נבצע את הפעולות הבאות:

1. הכנה: חלוקת הפרק לקטעים קצרים.
2. הבנת התוכן של כל קטע:
 1. קריאה והעתקה של מילים לא מובנות.
 2. חיפוש פירושים למילים הלא מובנות.
 3. איתור דמויות והפעולות שהן מבצעות.
 4. סיכום הקטע במילים שלנו.
3. סיכום הפרק:
 1. קריאה ברצף של סיכומי קטעים.
 2. סיכום הפרק כולו ב- 4-5 משפטים.
 3. המצאת כותרת לפרק.

לסדרת פעולות זו נקרא **מפת חשיבה לסיפור תנ"כי**.

שאלות למחשבה

1. האם חלוקת הפרק לקטעים קצרים עזרה לכם להבין את הסיפור?
אם כן – הסבירו מדוע כן, אם לא – הסבירו מדוע לא.

2. האם יש במפת החשיבה פעולות שקשה לכם לבצע?
אם כן – נסו להסביר את הקושי.

3. מה תוכלו לעשות כדי לפתור את הקשיים?

קריאה בטקסטים מספרי נביאים

(ישעיהו, ירמיהו, יחזקאל, חגי, זכריה)

בדרך כלל, כשאנו קוראים פרק מספרי הנביאים, אנו קוראים את דבריו של נביא (אדם שיש לו קשר עם אלוהים, ושביכולתו לחזות דברים לעתיד). במהלך הקריאה, לאחר שנפרש את המילים שאינן ברורות לנו, עלינו לשאול את עצמנו מספר שאלות, כמו:

● על מה מדבר הנביא?

● אל מי פונה הנביא?

● (אם הנביא אינו מדבר) מה עושה הנביא, והאם מופיעות דמויות נוספות?

אך לפני הכל, עלינו לחלק את הפרק לקטעים, על מנת להקל על תהליך הקריאה שלנו. בכל קטע יהיו בערך 5 פסוקים.

לדוגמה, אם בחרתם ללמוד את ישעיהו, מ', כדאי לחלק אותו לקטעים אלה:

1. פסוקים א'-ה'	4. פסוקים ט"ז-כ'
2. פסוקים ו'-י'	5. פסוקים כ"א-כ"ה
3. פסוקים י"א-ט"ו	6. פסוקים כ"ו-ל"א

תרגיל

חלוקת הפרק לקטעים

רשמו את שם הפרק שבחרתם: ספר _____ פרק _____

כעת חלקו את הפרק לקטעים, בכל קטע יהיו בערך 5 פסוקים. רשמו כאן את הקטעים בפרק שאתם בחרתם:

1. _____	5. _____
2. _____	6. _____
3. _____	7. _____
4. _____	8. _____

כעת נלמד כל קטע בנפרד, לפי שלבי הקריאה המוצגים בדף הבא.

למדו את הקטע הראשון לפי השלבים הבאים (תוכלו להיעזר בדוגמה הנמצאת בעמוד 28).

הפרק: _____ הספר: _____

קטע קריאה מס' 1: פסוקים: _____

1. קריאה: קראו את הקטע (רצוי פעמיים), וכתבו רק את המילים או את הביטויים שאינכם מבינים:

2. פירוש מילים: נסו למצוא פירושים למילים שאינכם מבינים (בעזרת מילון, תנ"ך, קאסוטו, ספר לימוד או מורה):

מילים לא מובנות	פירוש או הסבר

גם אם לא נמצאו פירושים לכל המילים, עברו לשלב הבא:

4. סיכום קצר: נסו לספר את הקטע שקראת במילים שלכם. (אל תעתיקו את המשפטים מהתנ"ך, אלא ספרו את הסיפור באופן כללי מאוד). עברו לעמוד 26 וכתבו שם את הסיכום.

קטע קריאה מס' 2: פסוקים:

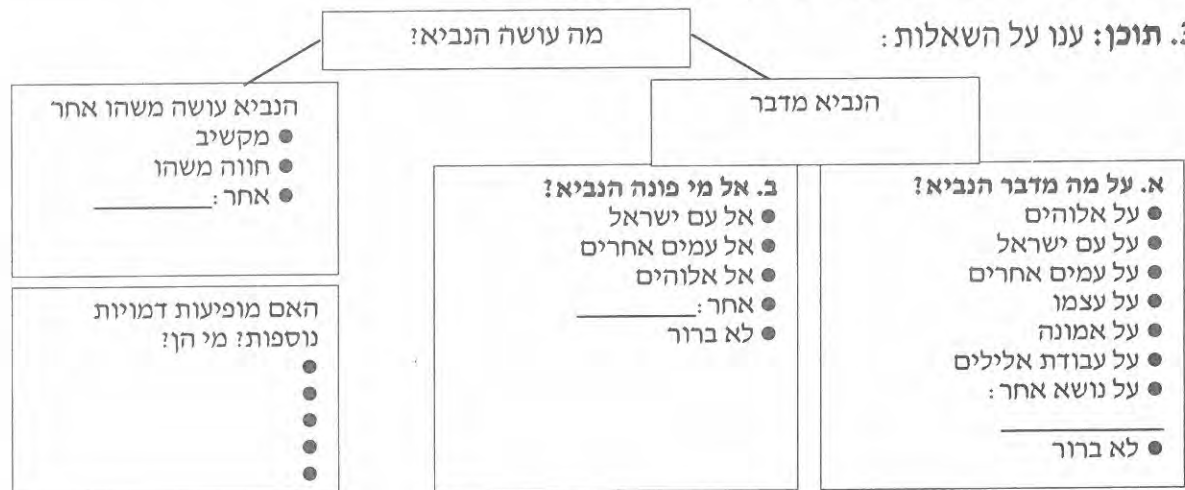
1. **קריאה:** קראו את הקטע (רצוי פעמיים), וכתבו רק את המילים או את הביטויים שאינכם מבינים:

2. **פירוש מילים:** נסו למצוא פירושים למילים שאינכם מבינים (בעזרת מילון, תנ"ך, קאסוטו, ספר לימוד או מורה):

מילים לא מובנות	פירוש או הסבר

גם אם לא נמצאו פירושים לכל המילים, עברו לשלב הבא:

3. **תוכן:** ענו על השאלות:

4. **סיכום קצר:** נסו לספר את הקטע שקראתם במילים שלכם. (אל תעתיקו את המשפטים מהתנ"ך, אלא ספרו את הסיפור באופן כללי מאוד). עברו לעמוד 26 וכתבו שם את הסיכום.

קטע קריאה מס' 3: פסוקים: _____

1. קריאה: קראו את הקטע (רצוי פעמיים), וכתבו רק את המילים או את הביטויים שאינכם מבינים:

2. פירוש מילים: נסו למצוא פירושים למילים שאינכם מבינים (בעזרת מילון, תנ"ך, קאסוטו, ספר לימוד או מורה):

מילים לא מובנות	פירוש או הסבר

גם אם לא נמצאו פירושים לכל המילים, עברו לשלב הבא:

3. תוכן: ענו על השאלות:

4. סיכום קצר: נסו לספר את הקטע שקראתם במילים שלכם. (אל תעתיקו את המשפטים מהתנ"ך, אלא ספרו את הסיפור באופן כללי מאוד). עברו לעמוד 26 וכתבו שם את הסיכום.

קטע קריאה מס' 4: פסוקים:

1. קריאה: קראו את הקטע (רצוי פעמיים), וכתבו רק את המילים או את הביטויים שאינכם מבינים:

2. פירוש מילים: נסו למצוא פירושים למילים שאינכם מבינים (בעזרת מילון, תנ"ך, קאסוטו, ספר לימוד או מורה):

מילים לא מובנות	פירוש או הסבר

גם אם לא נמצאו פירושים לכל המילים, עברו לשלב הבא:

3. תוכן: ענו על השאלות:

4. סיכום קצר: נסו לספר את הקטע שקראתם במילים שלכם. (אל תעתיקו את המשפטים מהתנ"ך, אלא ספרו את הסיפור באופן כללי מאוד). עברו לעמוד 26 וכתבו שם את הסיכום.

קטע קריאה מס' 5: פסוקים:

1. **קריאה:** קראו את הקטע (רצוי פעמיים), וכתבו רק את המילים או את הביטויים שאינכם מבינים:

2. **פירוש מילים:** נסו למצוא פירושים למילים שאינכם מבינים (בעזרת מילון, תנ"ך, קאסוטו, ספר לימוד או מורה):

מילים לא מובנות	פירוש או הסבר

גם אם לא נמצאו פירושים לכל המילים, עברו לשלב הבא:

3. תוכן: ענו על השאלות:

4. **סיכום קצר:** נסו לספר את הקטע שקראתם במילים שלכם. (אל תעתיקו את המשפטים מהתנ"ך, אלא ספרו את הסיפור באופן כללי מאוד). עברו לעמוד 27 וכתבו שם את הסיכום.

קטע קריאה מס' 6: פסוקים:

1. קריאה: קראו את הקטע (רצוי פעמיים), וכתבו רַק את המילים או את הביטויים שאינכם מבינים:

2. פירוש מילים: נסו למצוא פירושים למילים שאינכם מבינים (בעזרת מילון, תנ"ך, קאסוטו, ספר לימוד או מורה):

מילים לא מובנות	פירוש או הסבר

גם אם לא נמצאו פירושים לכל המילים, עברו לשלב הבא:

3. תוכן: ענו על השאלות:

4. סיכום קצר: נסו לספר את הקטע שקראתם במילים שלכם. (אל תעתיקו את המשפטים מהתנ"ך, אלא ספרו את הסיפור באופן כללי מאוד). עברו לעמוד 27 וכתבו שם את הסיכום.

כתבו בקצרה את סיכום הקטע שלמדתם במקום המתאים.

ספר: _____ פרק: _____

קטע 1

קטע 2

קטע 3

קטע 4

קטע 5

קטע 6

פעולות סיכום:

1. לאחר שסיימתם לכתוב את כל הקטעים, קראו שוב את סיכומי הקטעים (בעמודים 26-27) ברצף.
2. נסו לסכם עכשיו את הפרק כולו ב-4 או 5 משפטים.

3. נסו לתת כותרת לפרק שקראתם, וכתבו אותה בשורה הריקה אשר בראש עמוד 26.

דוגמה

קטע קריאה: ישעיהו מ', א'-ה'

1. **קריאה:** קראו את הקטע (רצוי פעמיים), וכתבו רק את המילים או את הביטויים שאינכם מבינים:

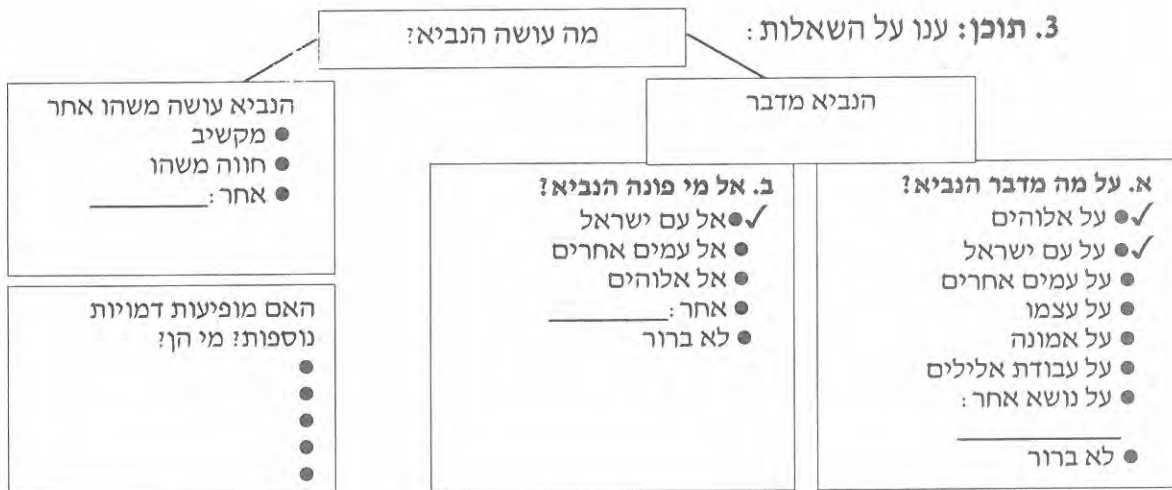
עוונה (פסוק ב')	העקב (פסוק ד')
חטאותיה (פסוק ב')	כל-בשר (פסוק ה')

2. **פירוש מילים:** נסו למצוא פירושים למילים שאינכם מבינים (בעזרת מילון, תנ"ך, קאסוטו, ספר לימוד או מורה):

מילים לא מובנות	פירוש או הסבר
עוונה	החטא שלה
חטאותיה	החטאים שלה (של ירושלים)
העקב	
כל-בשר	כל בני האדם

גם אם לא נמצאו פירושים לכל המילים, עברו לשלב הבא:

3. **תוכן:** ענו על השאלות:

4. **סיכום קצר:** ישעיהו פונה אל עם ישראל ומנחם אותו. הוא אומר כי עם ישראל כבר סבל מספיק על חטאיו. לאחר מכן, הוא מדבר על גדולתו של האל.

מפת חשיבה לטקסטים מספרי נביאים

כדי להבין טקסט מספרי נביאים נבצע את הפעולות הבאות:

- א. הכנה: חלוקת הפרק לקטעים קצרים.
- ב. הבנת התוכן של כל קטע:
 1. קריאה והעתקה של מילים לא מובנות.
 2. חיפוש פירושים למילים הלא מובנות.
 3. על מה מדבר הנביא?
 4. אל מי פונה הנביא?
 5. מה עושה הנביא (חוץ מאשר לדבר)?
 6. מי הן הדמויות הנוספות?
 7. סיכום הקטע במילים שלנו.
- ג. סיכום הפרק:
 1. קריאה ברצף של סיכומי הקטעים.
 2. סיכום הפרק כולו ב- 4-5 משפטים.
 3. המצאת כותרת לפרק.

לסדרת פעולות זו נקרא **מפת חשיבה לטקסטים מספרי נביאים**.

שאלות למחשבה

1. איך יודעים אל מי פונה הנביא?

2. איזו פעולה במפת החשיבה לוקחת לך הכי הרבה זמן? מדוע?

3. מה עוזר לך לסכם קטע במילים שלך?

קריאה בטקסטים מספרי חוקים

(שמות, ויקרא, דברים)

כשאנו קוראים פרק מספרי שמות, ויקרא או דברים, אנו קוראים טקסט שבו כתובים החוקים אותם נתן אלוהים לעם ישראל. ניתן לחלק חוקים אלה לשני סוגים עיקריים:

● חוקים העוסקים בקשר שבין אדם לאלוהים, לדוגמה: "לא תישא את שם ה' אלוהיך לשווא..." (שמות, כ' ז').

● חוקים העוסקים בקשר שבין אדם לאדם, לדוגמה: "לא תגנוב" (שמות, כ' יג').
במהלך הקריאה, לאחר שנפרש את המילים שאינן ברורות לנו, עלינו לשים לב לאיזה סוג שייכים החוקים.

אך לפני הכל, עלינו לחלק את הפרק לקטעים, על מנת להקל על תהליך הקריאה שלנו. בכל קטע יהיו בערך 5 פסוקים.

לדוגמה אם בחרתם ללמוד את ספר דברים, פרק י"ג, כדאי לחלק אותו לקטעים האלה:

1. פסוקים ב'-ו' (פסוק א' לא נלמד לבגרות) 3. פסוקים י"ב-ט"ז
2. פסוקים ז'-י"א 4. פסוקים י"ז-י"ט

תרגיל

חלוקת הפרק לקטעים

רשמו את שם הפרק שבחרתם: ספר _____ פרק _____
כעת חלקו את הפרק לקטעים, כאשר בכל קטע יהיו בערך 5 פסוקים. רשמו כאן את הקטעים בפרק שאתם בחרתם:

_____	1.
_____	2.
_____	3.
_____	4.
_____	5.
_____	6.
_____	7.
_____	8.

כעת נלמד כל קטע בנפרד, לפי שלבי הקריאה המוצגים בדף הבא.

למדו את הקטע הראשון לפי השלבים הבאים (תוכלו להיעזר בדוגמה שנמצאת בעמוד 39).

ספר: _____ פרק: _____

קטע קריאה מס' 1: פסוקים: _____

1. **קריאה:** קראו את הקטע (רצוי פעמיים), וכתבו רק את המילים או את הביטויים שאינכם מבינים:

2. **פירוש מילים:** נסו למצוא פירושים למילים שאינכם מבינים (בעזרת מילון, תנ"ך, קאסוטו, ספר לימוד או מורה):

מילים לא מובנות	פירוש או הסבר

גם אם לא נמצאו פירושים לכל המילים, עברו לשלב הבא:

3. **תוכן:** סמנו את נושאי החוקים שקראתם (ניתן לסמן נושאים בשתי הקטגוריות).

חוקים העוסקים בקשר שבין אדם לאדם (סמנו את נושא החוקים)   ● עבדות● מלחמה● משפחה● חקלאות● דיני משפט● אחר: _____

חוקים העוסקים בקשר שבין אדם לאלוהים (סמנו את נושא החוקים)   ● חוקי דת● חוקי פולחן● עבודת אלילים● אחר: _____

4. **סיכום קצר:** נסו לספר את מה שקראתם במילים שלכם. (אל תעתיקו את המשפטים מהתנ"ך, אלא ספרו את הסיפור באופן כללי מאוד). עברו לעמוד 37 וכתבו שם את הסיכום.

קטע קריאה מס' 2: פסוקים: _____

1. **קריאה:** קראו את הקטע (רצוי פעמיים), וכתבו רק את המילים או את הביטויים שאינכם מבינים:

2. **פירוש מילים:** נסו למצוא פירושים למילים שאינכם מבינים (בעזרת מילון, תנ"ך, קאסוטו, ספר לימוד או מורה):

מילים לא מובנות	פירוש או הסבר

גם אם לא נמצאו פירושים לכל המילים, עברו לשלב הבא:

3. **תוכן:** סמנו את נושאי החוקים שקראתם (ניתן לסמן נושאים בשתי הקטגוריות).

חוקים העוסקים בקשר שבין אדם לאדם (סמנו את נושא החוקים)   ● עבדות ● מלחמה ● משפחה ● חקלאות ● דיני משפט ● אחר: _____

חוקים העוסקים בקשר שבין אדם לאלוהים (סמנו את נושא החוקים)   ● חוקי דת ● חוקי פולחן ● עבודת אלילים ● אחר: _____

4. **סיכום קצר:** נסו לספר את מה שקראת במילים שלכם. (אל תעתיקו את המשפטים מהתנ"ך, אלא ספרו את הסיפור באופן כללי מאוד). עברו לעמוד 37 וכתבו שם את הסיכום.

קטע קריאה מס' 3: פסוקים: _____

1. **קריאה:** קראו את הקטע (רצוי פעמיים), וכתבו רק את המילים או את הביטויים שאינכם מבינים:

2. **פירוש מילים:** נסו למצוא פירושים למילים שאינכם מבינים (בעזרת מילון, תנ"ך, קאסוטו, ספר לימוד או מורה):

פירוש או הסבר	מילים לא מובנות

גם אם לא נמצאו פירושים לכל המילים, עברו לשלב הבא:

3. **תוכן:** סמנו את נושאי החוקים שקראתם (ניתן לסמן נושאים בשתי הקטגוריות).

חוקים העוסקים בקשר שבין אדם לאדם (סמנו את נושא החוקים)   ● עבדות ● מלחמה ● משפחה ● חקלאות ● דיני משפט ● אחר: _____

חוקים העוסקים בקשר שבין אדם לאלוהים (סמנו את נושא החוקים)   ● חוקי דת ● חוקי פולחן ● עבודת אלילים ● אחר: _____

4. **סיכום קצר:** נסו לספר את מה שקראת במילים שלכם. (אל תעתיקו את המשפטים מהתנ"ך, אלא ספרו את הסיפור באופן כללי מאוד). עברו לעמוד 37 וכתבו שם את הסיכום.

קטע קריאה מס' 4: פסוקים: _____

1. קריאה: קראו את הקטע (רצוי פעמיים), וכתבו רק את המילים או את הביטויים שאינכם מבינים:

2. פירוש מילים: נסו למצוא פירושים למילים שאינכם מבינים (בעזרת מילון, תנ"ך, קאסוטו, ספר לימוד או מורה):

מילים לא מובנות	פירוש או הסבר

גם אם לא נמצאו פירושים לכל המילים, עבור לשלב הבא:

3. תוכן: סמנו את נושאי החוקים שקראתם (ניתן לסמן נושאים בשתי הקטגוריות).

חוקים העוסקים בקשר שבין אדם לאדם (סמנו את נושא החוקים)   ● עבדות ● מלחמה ● משפחה ● חקלאות ● דיני משפט ● אחר: _____

חוקים העוסקים בקשר שבין אדם לאלוהים (סמנו את נושא החוקים)   ● חוקי דת ● חוקי פולחן ● עבודת אלילים ● אחר: _____

4. סיכום קצר: נסו לספר את מה שקראתם במילים שלכם. (אל תעתיקו את המשפטים מהתנ"ך, אלא ספרו את הסיפור באופן כללי מאוד). עברו לעמוד 37 וכתבו שם את הסיכום.

קטע קריאה מס' 5: פסוקים: _____

1. קריאה: קראו את הקטע (רצוי פעמיים), וכתבו רק את המילים או את הביטויים שאינכם מבינים:

2. פירוש מילים: נסו למצוא פירושים למילים שאינכם מבינים (בעזרת מילון, תנ"ך, קאסוטו, ספר לימוד או מורה):

מילים לא מובנות	פירוש או הסבר

גם אם לא נמצאו פירושים לכל המילים, עבור לשלב הבא:

3. תוכן: סמנו את נושאי החוקים שקראתם (ניתן לסמן נושאים בשתי הקטגוריות).

חוקים העוסקים בקשר שבין אדם לאדם (סמנו את נושא החוקים)   ● עבדות ● מלחמה ● משפחה ● חקלאות ● דיני משפט ● אחר: _____

חוקים העוסקים בקשר שבין אדם לאלוהים (סמנו את נושא החוקים)   ● חוקי דת ● חוקי פולחן ● עבודת אלילים ● אחר: _____

4. סיכום קצר: נסו לספר את מה שקראת במילים שלכם. (אל תעתיקו את המשפטים מהתנ"ך, אלא ספרו את הסיפור באופן כללי מאוד). עברו לעמוד 38 וכתבו שם את הסיכום.

קטע קריאה מס' 6: פסוקים: _____

1. קריאה: קראו את הקטע (רצוי פעמיים), וכתבו רק את המילים או את הביטויים שאינכם מבינים:

2. פירוש מילים: נסו למצוא פירושים למילים שאינכם מבינים (בעזרת מילון, תנ"ך, קאסוטו, ספר לימוד או מורה):

מילים לא מובנות	פירוש או הסבר

גם אם לא נמצאו פירושים לכל המילים, עברו לשלב הבא:

3. תוכן: סמנו את נושאי החוקים שקראתם (ניתן לסמן נושאים בשתי הקטגוריות).

חוקים העוסקים בקשר שבין אדם לאדם (סמנו את נושא החוקים)   ● עבדות ● מלחמה ● משפחה ● חקלאות ● דיני משפט ● אחר: _____

חוקים העוסקים בקשר שבין אדם לאלוהים (סמנו את נושא החוקים)   ● חוקי דת ● חוקי פולחן ● עבודת אלילים ● אחר: _____

4. סיכום קצר: נסו לספר את מה שקראת במילים שלך. (אל תעתיקו את המשפטים מהתנ"ך, אלא ספרו את הסיפור באופן כללי מאוד). עברו לעמוד 38 וכתבו שם את הסיכום.

כתבו בקצרה את סיכום הקטע שלמדתם במקום המתאים.

ספר: _____ פרק: _____

קטע 1

קטע 2

קטע 3

קטע 4

קטע 5

קטע 6

פעולות סיכום:

1. לאחר שסיימתם לכתוב את כל הקטעים, קראו שוב את סיכומי הקטעים (בעמודים 37-38) ברצף.
2. נסו לסכם עכשיו את הפרק כולו ב-4 או 5 משפטים.

3. נסו לתת כותרת לפרק שקראתם, וכתבו אותה בשורה הריקה אשר בראש עמוד 37.

דוגמה

קטע קריאה: דברים י"ג, ב'-ו'

1. קריאה: קראו את הקטע (רצוי פעמיים), וכתבו רק את המילים או את הביטויים שאינכם מבינים:

אות ומופת (פסוק ב')	והפודך (פסוק ו')
הישכם (פסוק ד')	ובערת (פסוק ו')
דיבר-סרה (פסוק ו')	

2. פירוש מילים: נסו למצוא פירושים למילים שאינכם מבינים (בעזרת מילון, תנ"ך, קאסוטו, ספר לימוד או מורה):

מילים לא מובנות	פירוש או הסבר
אות	חיזוי לעתיד, הגדת עתידות
מופת	נס, פלא
הישכם	היש ביניכם
דיבר סרה	אמר דברים רעים
והפודך	
ובערת	

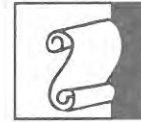
גם אם לא נמצאו פירושים לכל המילים, עבור לשלב הבא:

3. תוכן: סמנו את נושאי החוקים שקראתם (ניתן לסמן בשני המלבנים באותו הזמן)

חוקים העוסקים בקשר שבין אדם לאדם (סמנו את נושא החוקים)   ● עבדות ● מלחמה ● משפחה ● חקלאות ● דיני משפט ● אחר: _____

חוקים העוסקים בקשר שבין אדם לאלוהים (סמנו את נושא החוקים)   ● ✓ חוקי דת ● חוקי פולחן ● ✓ עבודת אלילים ● אחר: _____

4. סיכום קצר: הקטע מתאר מקרה של נביא שקר אשר מנסה לסחוף את העם אל עבר עבודת אלילים. על פי החוק אסור ללכת אחריו, אלא להאמין רק באלוהים. העונש לנביא שקר הוא מוות.

מפת חשיבה לטקסטים מספרי חוקים

כדי להבין טקסט מספרי חוקים, נבצע את הפעולות הבאות:

א. הכנה: חלוקת הפרק לקטעים קצרים.

ב. הבנת התוכן של כל קטע:

1. קריאה והעתקה של מילים לא מובנות.
2. חיפוש פירושים למילים הלא מובנות.
3. קביעה אם החוק הוא בין אדם לאדם או בין אדם לאלוהים.
4. קביעת הנושא שבו עוסק החוק.
5. סיכום הקטע במילים שלנו.

ג. סיכום הפרק:

1. קריאה ברצף של סיכומי קטעים.
2. סיכום הפרק כולו ב- 4-5 משפטים.
3. המצאת כותרת לפרק.

לסדרת פעולות זו נקרא **מפת חשיבה לטקסטים מספרי חוקים**.

שאלות למחשבה

1. איך יודעים אם החוק הוא בין אדם לאדם או בין אדם לאלוהים?

2. אלו פעולות במפת החשיבה אתה מבצע היטב, מדוע?

3. כשמסכמים את כל הפרק ב- 4-5 משפטים, מה בדיוק צריך לעשות?

לסיום

בחוברת זו למדתם להתמודד עם הבנת טקסטים מסוגים שונים בתנ"ך. אנו מקווים שהצלחנו לסייע לכם במשימות הלימודיות העומדות בפניכם, שהבנת החומר היא תנאי בסיסי לעמידה בהן. כדי להצליח בבחינות הבגרות אין די בזכירת החומר, אלא נדרשת שליטה במיומנויות ובכלים רלוונטיים.

תועלת משמעותית יותר תפיקו, אם תדעו ליישם את מה שלמדתם גם במשימות אחרות. נשמח לשמוע כל מה שעולה בדעתכם בעקבות הלמידה בחוברת זו.

בהצלחה!

צוות בגרות 2001

